

Nr 5.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 februari 1911 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län.

(1:a Afd.)

I en till Riksdagen den 28 oktober 1910 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande granskning hänvisad proposition, nr 3, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att den kronan tillhöriga lägenheten Blåsenborg i Orsa socken af Kopparbergs län må genom offentlig auktion försäljas till den högstbjudande och att köpeskillingen, med afdrag för synekostnader och andra nödiga utgifter äfvensom nuvarande lägenhetsinnehafvaren, kaptenen vid Dalregementet m. m. J. G. B. de Maré tilläfventyrs tillkommande godtgörelse, må tillgodoföras landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Departementschefen har till förberörda statsrådsprotokoll i detta ämne anfört följande:

»Genom nådigt bref den 9 januari 1816 beslöt Kungl. Maj:t att på militieboställskassans bekostnad låta uppföra en byggnad för officerare vid Orsa kompani af Dalregementet, hvilka eljest haft svårt att erhålla ständiga boningsplatser inom regementets stånd. För detta ändamål inköptes ett tunnland jord i Orsa kyrkoby mot en köpeskillning af 36 rdr 32 sk. banco och på tomten uppfördes för en beräknad kostnad af omkring 3,100 rdr banco en hufvudbyggnad med två flyglar.

Denna lägenhet, som kallades Blåsenborg, ansågs emellertid icke
Bihang till Riksd. prot. 1911. 8 Saml. 4 Häft. (Nr 5-7.)

likställd med indelta arméns boställen; och då dessa till statsverket indrogos, förklarade Kungl. Maj:t därför i nådigt bref den 5 maj 1881, att Blåsenborg, som emellertid skulle undergå en del reparationsarbeten, finge fortfarande tillsvidare upplåtas till bostad åt kompanichefen vid Orsa kompani eller dess öfriga befäl mot en af chefsämberet föreslagen årlig afgäld af 100 kronor, som skulle ingå till fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar, samt att lägenhetens innehafvare skulle vara skyldig att med noggrannhet vårda därvarande byggnader och på egen bekostnad låta afhjälpa sådana mindre bristfälligheter, hvilkas iståndsättande förut enligt militieboställsordningen ålegat vederbörande innehafvare af arméns boställen.

I enlighet härmed har Blåsenborg också innehafvats af befälet vid Orsa kompani samt innehafves nu af kaptenen J. G. B. de Maré mot den i nådiga brefvet den 5 maj 1881 stadgade afgäld. Gång efter annan har Kungl. Maj:t från allmänna besparingarna anvisat medel till reparationer å lägenheten, och dessutom har de Maré vidtagit en del förbättringar. Till karaktärsbyggnaden, som är af trä och innehåller 4 rum och kök å nedre botten samt 2 vindsrum, har de Maré sålunda tillbyggt kökskammare och köksingång; och den ena flygelbyggnaden har af de Maré fullständigt reparerats och omändrats till brygghus och rum. För senaste året har lägenheten taxeringsvärderats till ett belopp af 5,000 kronor.

Sedan arméförvaltningens civila departement, som har uppsikten öfver Blåsenborg, anmodat chefen för Dalregementet att inkomma med förslag till lägenhetens förvaltning och användning, har *regementschefen* meddelat, bland annat, att, sedan regementet numera blifvit kaserneradt i Falun, lägenheten icke vidare vore behöflig såsom bostad för kompanibefäl vid Orsa kompani. Då emellertid nuvarande lägenhetsinnehafvaren ditintills icke gjort anmälan om att blifva fri från hyresaftalet, hade han i afvaktan på andra bestämmelser om lägenheten och för att denna ej skulle sakna vård och tillsyn, fortfarande fått disponera densamma mot stadgad hyra eller 100 kronor årligen; och då de Maré till regementets kassaförvaltning inreverserat stadgadt hyresbelopp till och med innevarande år och ej blifvit från lägenheten uppsagd, syntes han vara berättigad att disponera densamma till laga fardag eller den 1 april 1911. Ehuru lägenheten icke för närvarande vore behöflig för något regementets ändamål, skulle densamma efter särskild utredning, som emellertid syntes kunna allenast af Kungl. Maj:t anbefallas, tilläfventyrs kunna finna användning såsom expeditjonslokal för Mora rullföringsområde, därest dess expedition förflyttades från Mora till Orsa. Häri-

genom skulle ett årligt hyresbelopp för områdesexpeditionen af 300 kronor besparas. Befunnes åter lägenheten icke böra tagas i anspråk för nyss nämnda ändamål, ansåge regementschefen lämpligast, att densamma för kronans räkning försålles, hvarjämte regementschefen ville framhålla, att lägenhetens nuvarande innehafvare borde erhålla skälig ersättning för gjorda förbättringar eller därmed jämförliga reparationer.

Arméförvaltningens civila departement har i likhet med regementschefen ansett, att Blåsenborg numera borde försäljas eller upplåtas för annat ändamål än som angifves i ofvan omförmälda nådiga bref den 5 maj 1881, men då Kungl. Maj:t jämlikt nådigt beslut den 16 oktober 1908 bemyndigat chefen för landförsvarsdepartementet att uppdraga åt särskilda sakkunniga att biträda med verkställande af utredning angående den framtida användningen af, bland andra fastigheter, bostället Blåsenborg, har civila departementet ansett sig beträffande regementschefens i detta afseende gjorda förslag icke kunna göra annan hemställan, än att regementschefens framställning måtte få öfverlämnas till nämnda sakkunniga för att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det dem lämnade uppdraget.

Därjämte har departementet sedermera öfverlämnat en till densamma från de Maré inkommen anhållan att få tillösa sig lägenheten efter värdering.

Ofvan nämnda *sakkunniga*, generallöjtnanten m. m. J. G. Björlin och ledamoten af Riksdagens Andra kammare, hemmansägaren m. m. Carl Persson i Stallerhult, till hvilka ärendet remitterats, hafva ansett förslaget att vid en eventuell förflyttning af Mora rullföringsområdes expedition till Orsa möjligen använda bostället såsom expeditionslokal för nämnda rullföringsområde ur ekonomisk synpunkt icke blifva fördelaktigt för statsverket. Toge man i betraktande de anspråk, som med afseende å vård och underhåll numera ställdes å statens byggnader, samt att byggnaderna å Blåsenborg, hvilka visserligen under årens lopp undergått en del reparationer, i det närmaste vore hundra år gamla, torde desamma otvifvelaktigt, innan de kunde tjäna sitt nya ändamål, behöfva undergå omfattande och kostsamma omändrings- och reparationsarbeten samt äfven framdeles i underhåll komma att åsamka statsverket icke obetydliga kostnader.

De sakkunniga hafva ansett, att Blåsenborg bör försäljas, enär ju lägenheten, enligt hvad regementschefen förklarar, numera icke vore behöflig för något regementets ändamål; ej heller vore lägenheten i vare sig arkitektoniskt hänseende eller af annan orsak af beskaffenhet eller utseende att böra såsom naturminnesmärke å kronans mark bevaras.

Försäljningen borde emellertid ske genom offentlig auktion, ty, ehuru de Maré under flera år innehaft lägenheten samt å kronans därå varande byggnader verkställt förbättringar, syntes dessa omständigheter icke böra bereda honom rätt att på annat sätt än vid auktion förvärfva sig äganderätten till lägenheten. Ett dylikt medgifvande skulle bereda de Maré bättre rätt än arrendatorerna å mindre kronodomäner, som försäljas; och hade detta icke syntes de sakkunniga tillrådligt. Den vid auktionen inflytande köpeskillingen borde tillgodoföras landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål. Innan försäljningen kunde äga rum, borde emellertid de Maré, som inreverserat stadgad hyresbelopp till och med 1910 års utgång, uppsägas, hvarjämte syn å lägenheten borde hållas till reglerande af rättsförhållandena mellan kronan och de Maré.»

För egen del anslöt sig departementschefen fullt till de sakkunnigas förslag och hemställde därför, förutom om aflåtande af ifrågavarande proposition,

att chefen för Dalregementet måtte erhålla bemyndigande att omedelbart uppsäga kaptenen de Maré till afflyttning från lägenheten under år 1911, med rätt för de Maré, att, mot erläggande af stadgad hyresafgift för tiden från och med den 1 januari till den 1 april 1911, till sistnämnda dag kvarstanna å lägenheten, samt

att regementschefen därjämte måtte erhålla bemyndigande att före berörda afflyttning låta föranstalta om syn å bostället för uppskattande af såväl de Maré möjligen åliggande ersättningsskyldighet för befintliga brister som ock af den godtgörelse, som tilläfvventyrs kunde anses böra tillkomma honom för å lägenheten gjorda förbättringar.

Denna hemställan blef af Kungl. Maj:t bifallen.

Utskottet, som ej funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 23 februari 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.